

JUSTITISMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 10. oktober 2011
Kontor: EU- og Menneskerets-
enheden
Sagsbeh: Kenny Rasmussen
Sagsnr.: 2011-6142-0004
Dok.: 251952

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag, C-356-357/11, O et S m.fl.

1. Indledning

Korkein hallinto-oikeus (den øverste forvaltningsdomstol) i Finland har forelagt EU-Domstolen fire præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af TEUF artikel 20 om unionsborgerskabet.

Sagerne omhandler tredjelandsstatsborgere, som har anmodet om opholdstilladelse i Finland under henvisning til, at de er ægtefæller til tredjelandsstatsborgere med bopæl i Finland, og hvor sidstnævnte tredjelandsstatsborgere har særbørn (finske statsborgere) med tidligere ægtefæller (finske statsborgere).

2. Sagernes faktiske omstændigheder og juridiske problemstilling

Sagsøgerne i sagerne er statsborgere i henholdsvis Algeriet og Elfenbenskysten, som er gift med i Finland bosiddende tredjelandsstatsborgere fra henholdsvis Algeriet og Ghana. Sagsøgerne er meddelt afslag på opholdstilladelse efter den finske udlændingelov under henvisning til de i Finland bosiddende ægtefællers manglende forsørgelsesgrundlag. De i Finland bosiddende ægtefæller har i begge tilfælde tidsbegrænset (permanent) opholdstilladelse i Finland og forældremyndigheden over særbørn fra tidligere ægteskaber med finske statsborgere. Særbørnene er født i henholdsvis 2003 og 2004 og er finske statsborgere. Barnet født i 2004 har tillige algerisk statsborgerskab. I begge sager har sagsøgerne desuden yngre fællesbørn med deres ægtefælle. Fællesbørnene er tredjelandsstatsborgere med statsborgerskab i henholdsvis Ghana og Algeriet.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

De præjudicielle spørgsmål vedrører rækkevidden af TEUF artikel 20 om unionsborgerskabet, og om TEUF artikel 20 er til hinder for at meddele en tredjelandstatsborger afslag på opholdstilladelse i en situation, hvor tredjelandstatsborgerens ægtefælle, der selv er tredjelandstatsborger, har forældremyndigheden over et mindreårigt særbarn med unionsborgerskab. EU-Domstolen har i sin retspraksis fastslået, at unionsborgerskabet i TEUF artikel 20 er til hinder for nationale foranstaltninger, der har den virkning, at unionsborgere reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status som unionsborger.

Den forelæggende ret anmoder endvidere om EU-Domstolens stillingtagen til, om det har betydning for bedømmelsen af TEUF artikel 20, at der i ægteskabet mellem tredjelandstatsborgerne er fællesbørn, og at den ansøgende tredjelandstatsborger bor i unionslandet uden en opholdstilladelse sammen med sin ægtefælle og dennes særbarn, der har unionsborgerskab.

3. EU-Domstolens retspraksis

EU-Domstolen har i sag C-34/09, Zambrano, udtalt, at TEUF artikel 20 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en medlemsstat for det første nægter en tredjelandstatsborger, som forsørger sine små børn, der er unionsborgere, ophold i den medlemsstat, hvori de er bosat og er statsborgere, og for det andet nægter nævnte tredjelandstatsborger en arbejdstilladelse, for så vidt som disse afgørelser reelt fratager de nævnte børn den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, der er tilknyttet statussen som unionsborger.

EU-Domstolen har i sag C-434/09, McCarthy, konkluderet, at TEUF artikel 21 ikke finder anvendelse på en unionsborger, som aldrig har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, som altid har haft ophold i en medlemsstat, hvor vedkommende er statsborger, og som desuden er statsborger i en anden medlemsstat, for så vidt som denne borgers situation ikke medfører, at borgeren fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet. I dommens præmis 50 fastslås det, at McCarthy ikke var nødsaget til at forlade unionens område i modsætning til det, der kendetegnede den sag, som gav anledning til Zambrano-dommen.

4. Regeringens retlige stillingtagen og sagens betydning for dansk ret

Den forelagte sag anses for væsentlig, da den vedrører spørgsmålet om afledte opholdsrettigheder til tredjelandsstatsborgere i medfør af TEUF artikel 20 om unionsborgerskabet.

Det er regeringens grundlæggende opfattelse, at en ægtefælle til en tredjelandsstatsborger, der er forælder til et særbarn, som er unionsborger, ikke som en afledt ret af dette særbarns unionsborgerskab efter TEUF artikel 20 kan opnå en opholdsret, idet begrænsningen i opholdsretten for den ene forælders nye ægtefælle ikke har den virkning, at det mindreårige unionsborgerbarn reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet, da børnene i de forelagte sager netop har en af sine forældre boende hos sig, og således ikke vil være nødsaget til at forlade Finland og dermed unionens område.

Det er endvidere regeringens opfattelse, at virkningen af TEUF artikel 20 ikke skal bedømmes anderledes, uanset om unionsborgerbarnet i unionslandet bor sammen med sin forælder og dennes ægtefælle, der er tredjelandsstatsborger og ikke har en opholdstilladelse.

Tilsvarende er det regeringens opfattelse, at det ikke har betydning for rækkevidden af TEUF artikel 20, hvis unionsborgerbarnets forælder og dennes ægtefælle i ægteskabet har fællesbørn, som de har fælles forældremyndighed over.

Den danske regering vil på den baggrund afgive skriftligt indlæg til støtte for det synspunkt, at en ægtefælle til en tredjelandsstatsborger, der er forælder til et særbarn, som er unionsborger, ikke som en afledt ret af dette særbarns unionsborgerskab efter TEUF artikel 20 kan opnå en opholdsret, idet begrænsningen i opholdsretten ikke har den virkning, at det mindreårige unionsborgerbarn reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet, og at det ikke har betydning for virkningen af TEUF artikel 20, om det mindreårige unionsborgerbarn i unionslandet bor sammen med sin forælder og dennes ægtefælle, og om det mindreårige unionsborgerbarns forælder og dennes ægtefælle har fællesbørn.